

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

«ЕКОЛОГІЯ»

**першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю Е2 Екологія
галузі знань Е Природничі науки, математика та статистика
освітня кваліфікація: бакалавр з екології**

**ЗАТВЕРДЖЕНО
ВЧЕНОЮ РАДОЮ УНІВЕРСИТЕТУ**

Голова вченої ради

Віталій КУРИЛО

(протокол №11 від 30.05.2025 р.)

**Освітня програма набуває чинності
з 01 вересня 2025 р.**

Проректор з науково-педагогічної роботи

Ярослава ЮРКІВ

(наказ № 76-ОД від 02.06.2025 р.)

Полтава – 2025

СТОРІНКА ПОГОДЖЕННЯ
освітньої програми
«ЕКОЛОГІЯ»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю Е2 Екологія
галузі знань Е Природничі науки, математика та статистика
освітня кваліфікація: бакалавр з екології

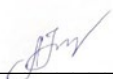
ПОГОДЖЕНО:

Директор навчально-наукового інституту
природничих і аграрних наук

 _____ Наталія МАЦАЙ

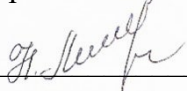
15 квітня 2025 р.

Завідувачка кафедри садово-паркового господарства
та екології

 _____ Ірина КРАВЕЦЬ

15 квітня 2025 р.

Гарант освітньої програми

 _____ Наталія МАЦАЙ

15 квітня 2025 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітня програма розроблена відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого та введеного в дію наказом від 04.10.2018 р. № 1076, з урахуванням змін, затверджених наказами МОН України від 28.05.2021 р. № 593 і від 13.06.24 р. № 842; Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (зі змінами), Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 р. № 365), Постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».

Розроблено проєктною групою у складі:

Гарант освітньої програми (керівник проєктної групи) – **Мацай Наталія Юрївна**, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, директор навчально-наукового інституту природничих і аграрних наук ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Члени проєктної групи:

1. **Блінкова Олена Ігорівна**, доктор біологічних наук, професор кафедри садово-паркового господарства та екології ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».
2. **Кирпичова Ірина Валентинівна**, кандидат біологічних наук, доцент кафедри садово-паркового господарства та екології ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».
3. **Тимченко Інна Вікторівна**, кандидат технічних наук, доцент кафедри садово-паркового господарства та екології ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».
4. **Гатьман Анастасія Денисівна**, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, денної форми навчання, за спеціальністю 101 Екологія.
5. **Черняєва Софія Валеріївна**, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, денної форми навчання, за спеціальністю 101 Екологія.

Програму обговорено на засіданні кафедри садово-паркового господарства та екології, протокол від 14 квітня 2025 р. № 11.

Програму схвалено на засіданні вченої ради навчально-наукового інституту природничих і аграрних наук, протокол від 15 квітня 2025 р. № 8.

Відомості про рецензентів – зовнішніх стейкхолдерів:

1. **Дмитро Гулевець** – директор ТОВ «УКРЕКОКОНСАЛТ», кандидат технічних наук.
2. **Олексій Устименко** – в. о. директора Дослідної станції лікарських рослин Інституту агроекології і природокористування НААН, кандидат сільськогосподарських наук за спеціальністю 03.00.16 екологія.

1. Опис освітньо-професійної програми зі спеціальності Е2 Екологія

Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», навчально-науковий інститут природничих і аграрних наук
Назва освітньої програми	Екологія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	Е Природничі науки, математика та статистика
Спеціальність	Е2 Екологія
Спеціалізація або предметна спеціальність (за наявності)	відсутня
Опис предметної області	Об'єкт: структура та функціональні компоненти екосистем різного рівня та походження; антропогенний вплив на довкілля та оптимізація природокористування. Ціль навчання: формування у здобувачів вищої освіти комплексу знань, умінь та навичок для застосування в професійній діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування. Теоретичний зміст предметної області. Поняття, концепції, принципи природничих наук, сучасної екології та їх використання для охорони навколишнього середовища, збалансованого природокористування та сталого розвитку. Методи, методики та технології. Здобувач має оволодіти методами збирання, обробки та інтерпретації результатів екологічних досліджень. Інструменти та обладнання: обладнання, устаткування та програмне забезпечення, необхідне для натурних, лабораторних та дистанційних досліджень будови та властивостей екологічних систем різного рівня та походження
Цілі освітньої програми	Підготовка висококваліфікованих конкурентоздатних фахівців для галузевих потреб регіону та країни на основі органічної єдності високоякісного студентоцентрованого навчання, наукової діяльності, розвитку креативності та патріотизму, що надасть можливість майбутнім фахівцям розв'язувати спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у галузі екології, природокористування та охорони навколишнього середовища в аспекті концепції сталого розвитку з метою відновлення постраждалих під час війни з росією та деокупованих територій країни
Тип освітньої програми	освітньо-професійна
Мова (мови) викладання	українська
Кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання ОП	240
Форми здобуття освіти за ОП і розрахункові строки виконання ОП за кожною з них	денна, заочна 3 роки 10 місяців

Вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за ОП (відповідно до стандартів вищої освіти)	повна загальна середня освіта, наявність ступенів «молодший бакалавр», «фаховий молодший бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»
Компетентності випускника	Інтегральна компетентність ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов. Загальні компетентності ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. ЗК 2. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 6. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 9. Здатність працювати в команді. ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності ФК 1. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

	ФК 2. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук. ФК 3. Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук. ФК 4. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства. ФК 5. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю. ФК 6. Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління. ФК 7. Здатність проводити екологічний моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища. ФК 8. Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі. ФК 9. Здатність до участі в розробці системи управління та поводження з відходами виробництва та споживання. ФК 10. Здатність до використання сучасних інформаційних ресурсів для екологічних досліджень. ФК 11. Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування. ФК 12. Здатність до опанування міжнародного та вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем. ФК 13. Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами. ФК 14. Здатність визначати ролі біологічних систем в забезпеченні функціонування та розвитку екосистем, збереженні біорізноманіття. ФК 15. Здатність визначати екологічно доцільні технології відповідно до напрямків регіонального природокористування. ФК 16. Здатність до визначення поточного стану та ідентифікації загроз для довкілля на антропогенно порушених територіях. ФК 17. Здатність до оцінки економічних наслідків залежно від характеру впливу антропогенної діяльності на довкілля.
Програмні результати навчання, які дають право на присудження визначеної ОП освітньої кваліфікації	ПРН 01. Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами. ПРН 02. Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування. ПРН 03. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що

необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.

ПРН 04. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.

ПРН 05. Знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на довкілля.

ПРН 06. Виявляти фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття.

ПРН 07. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.

ПРН 08. Уміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень.

ПРН 09. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПРН 10. Уміти застосовувати програмні засоби, ГІС-технології та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення екологічних досліджень.

ПРН 11. Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище.

ПРН 12. Брати участь у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами.

ПРН 13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології.

ПРН 14. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.

ПРН 15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.

ПРН 16. Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.

ПРН 17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.

ПРН 18. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень

ПРН 19. Підвищувати професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.

ПРН 20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.

ПРН 21. Уміти обирати оптимальні методи та

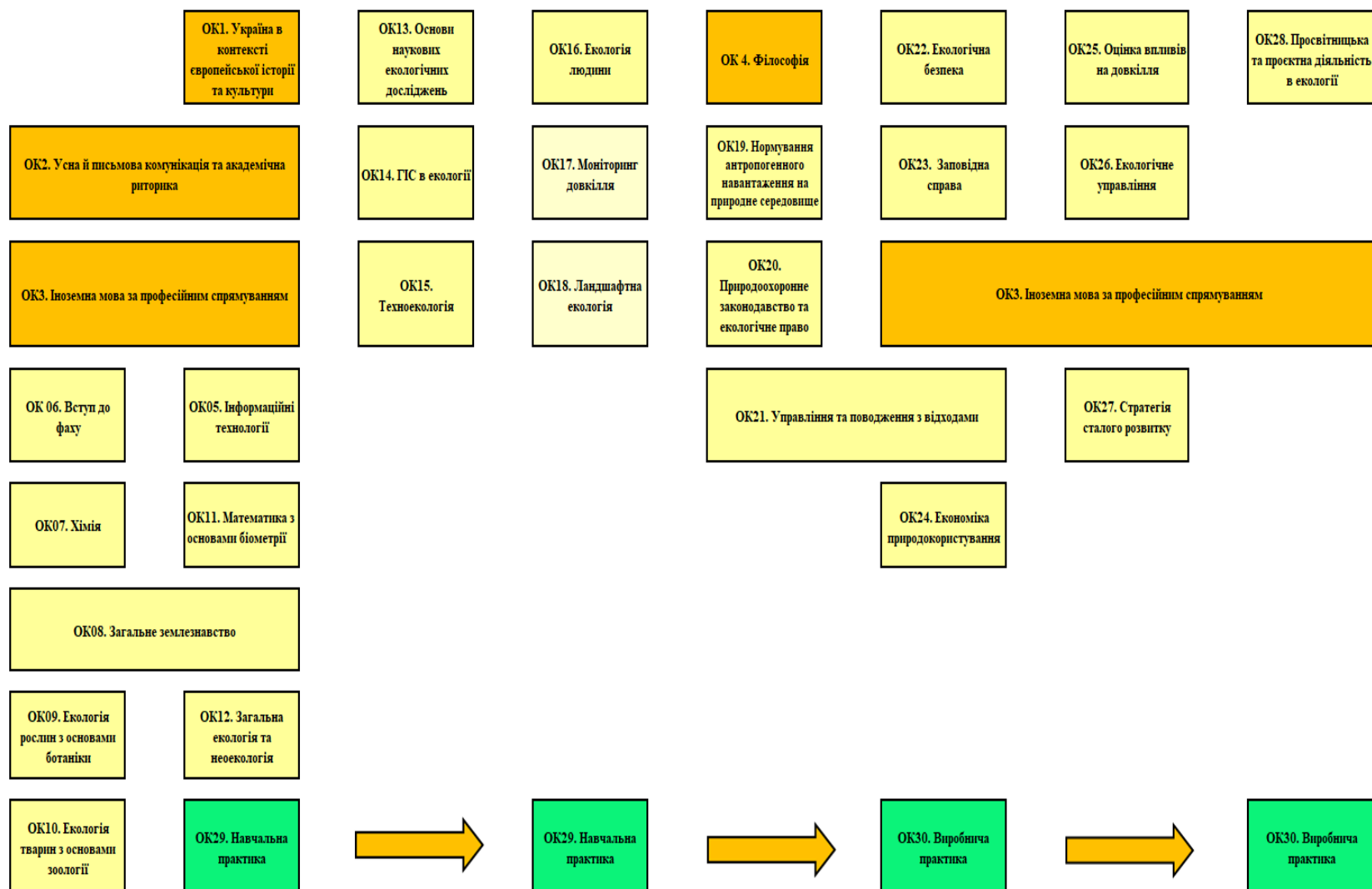
	інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних. ПРН 22. Брати участь у розробці проєктів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля. ПРН 23. Демонструвати навички впровадження природоохоронних заходів та проєктів. ПРН 24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ПРН 25. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя. ПРН 26. Розуміти роль біологічних систем у формуванні та збереженні біорізноманіття. ПРН 27. Знати новітні технології, методи і підходи організації природокористування щодо вирішення екологічних проблем регіонального характеру. ПРН 28. Володіти знаннями про основні шляхи збереження стійкості екосистем та їх біорізноманіття. ПРН 29. Знати сутність екологічних проблем та шляхи їх вирішення в антропогенно-порушеному середовищі. ПРН 30. Вміти здійснювати економічні розрахунки та аудит наслідків антропогенного впливу на довкілля
Форма (форми) атестації здобувачів вищої освіти	публічний захист кваліфікаційної роботи
Можливості працевлаштування за здобутою освітою	Відповідно до Класифікатора професій ДК 003:2010 бакалавр зі спеціальності Е2 Екологія підготовлений до таких посад: 3211 Технік-еколог 3211 Технік-лаборант 3211 Лаборанти в галузі біологічних досліджень 3211 Лаборант (біологічні дослідження) 3212 Інспектор з використання водних ресурсів 3212 Інспектор з охорони природи 3212 Технік (природознавчі науки) 3213 Консультанти в сільському, лісовому, водному господарствах та в природно-заповідній справі 3340 Лаборант (освіта) 3439 Інспектор державний з техногенного та екологічного нагляду 3491 Лаборант наукового підрозділу (інші сфери (галузі) наукових досліджень)
Процедури присвоєння професійних кваліфікацій (у разі їх присвоєння)	професійну кваліфікацію не присвоюють

2. Перелік обов'язкових освітніх компонентів (ОК) і їх логічна послідовність

Код н/д	Освітні компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти/роботи, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
ОК 01	Україна в контексті європейської історії та культури	5,0	екзамен
ОК 02	Усна й письмова комунікація та академічна риторика	5,0	залік, екзамен
ОК 03	Іноземна мова за професійним спрямуванням	10,0	залік, екзамен
ОК 04	Філософія	5,0	екзамен
ОК 05	Інформаційні технології	3,0	залік
ОК 06	Вступ до фаху	3,0	залік
ОК 07	Хімія	6,0	екзамен
ОК 08	Загальне землезнавство	9,0	залік, екзамен
ОК 09	Екологія рослин з основами ботаніки	6,0	екзамен
ОК 10	Екологія тварин з основами зоології	6,0	екзамен
ОК 11	Математика з основами біометрії	3,0	залік
ОК 12	Загальна екологія та неоекологія	8,0	екзамен
ОК 13	Основи наукових досліджень	6,0	залік
ОК 14	ГІС в екології	3,0	залік
ОК 15	Техноекологія	6,0	екзамен
ОК 16	Екологія людини	6,0	екзамен
ОК 17	Моніторинг довкілля	6,0	екзамен
ОК 18	Ландшафтна екологія	6,0	екзамен
ОК 19	Нормування антропогенного навантаження на природне середовище	5,0	екзамен
ОК 20	Природоохоронне законодавство та екологічне право	5,0	екзамен
ОК 21	Управління та поводження з відходами	6,0	екзамен
ОК 22	Екологічна безпека	3,0	екзамен
ОК 23	Заповідна справа	6,0	екзамен
ОК 24	Економіка природокористування	5,0	екзамен
ОК 25	Оцінка впливів на довкілля	6,0	екзамен
ОК 26	Екологічне управління	6,0	екзамен
ОК 27	Стратегія сталого розвитку	3,0	екзамен
ОК 28	Просвітницька та проєктна діяльність в екології	6,0	екзамен
ОК 29	Навчальна практика	6,0	залік
ОК 30	Виробнича практика	12,0	залік
ОК 31	Виконання кваліфікаційної роботи	7,5	залік
ОК 32	Атестація	1,5	публічний захист кваліфікаційної роботи
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:			180,0

Послідовність вивчення освітніх компонентів ОП

ОБОВ'ЯЗКОВІ ДИСЦИПЛІНИ

OK31. Виконання кваліфікаційної роботи

OK32. Підсумкова атестація

3. Інформація про дисципліну «Теоретична підготовка БЗВП»

Дисципліна «Теоретична підготовка БЗВП» обсягом 3,0 кредити ЄКТС є обов'язковою для включення до індивідуальних навчальних планів здобувачів вищої освіти, для яких це передбачено законодавством, і вибірковою для інших здобувачів.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей (ЗК – загальні компетентності, СК – спеціальні (фахові) компетентності) освітнім компонентам освітньої програми

	OK01	OK02	OK03	OK04	OK05	OK06	OK07	OK08	OK09	OK10	OK11	OK12	OK13	OK14	OK15	OK16	OK17	OK18	OK19	OK20	OK21	OK22	OK23	OK24	OK25	OK26	OK27	OK28	OK29	OK30	OK31	OK32
IK 1									+	+		+	+		+		+		+	+	+	+	+		+	+	+			+	+	+
БК 1						+	+		+	+	+	+	+		+		+		+			+			+		+		+		+	+
БК 2					+								+	+															+		+	
БК 3																						+										
БК 4		+																													+	+
БК 5			+																												+	
БК 6		+	+																					+					+		+	+
БК 7				+																			+				+	+		+	+	
БК 8					+			+					+				+		+										+	+	+	
БК 9																												+	+	+		
БК 10		+																										+		+		
БК 11																						+								+		
БК 12	+																				+						+					
БК 13	+			+			+		+	+	+	+	+		+	+		+				+					+		+			
БК 14												+																			+	+
ФК 1						+	+				+	+					+					+			+		+		+	+	+	+
ФК 2						+	+		+	+	+		+		+	+						+						+		+	+	+
ФК 3								+																+								
ФК 4																				+												
ФК 5																					+	+			+	+						
ФК 6																						+						+	+		+	
ФК 7																	+		+						+							
ФК 8							+				+							+					+						+			
ФК 9															+																	
ФК 10					+									+																	+	
ФК 11		+																				+						+		+		+
ФК 12															+									+			+				+	+
ФК 13																							+							+	+	
ФК 14							+				+	+						+					+						+			
ФК 15																				+						+						
ФК 16															+		+		+		+					+						

[illegible]

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПР) відповідними компонентами освітньої програми

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ОК12	ОК13	ОК14	ОК15	ОК16	ОК17	ОК18	ОК19	ОК20	ОК21	ОК22	ОК23	ОК24	ОК25	ОК26	ОК27	ОК28	ОК29	ОК30	ОК31	ОК32
ПРН 1						+			+	+		+											+			+	+	+			+	
ПРН 2						+			+	+		+															+					
ПРН 3						+	+	+	+	+		+	+		+		+	+			+	+	+		+	+	+		+		+	+
ПРН 4																						+				+						
ПРН 5																	+		+													
ПРН 6									+	+								+												+		
ПРН 7															+					+	+					+	+					+
ПРН 8					+														+													+
ПРН 9											+				+							+		+	+							
ПРН 10					+								+	+									+	+						+	+	+
ПРН 11															+											+						
ПРН 12																					+											
ПРН 13		+	+																			+		+					+			+
ПРН 14		+	+		+																		+					+		+	+	+
ПРН 15				+																				+				+			+	+
ПРН 16																							+					+				
ПРН 17																						+	+			+	+	+		+	+	
ПРН 18																													+	+		
ПРН 19						+		+	+	+		+	+			+		+														+
ПРН 20																					+											
ПРН 21											+		+					+											+	+	+	
ПРН 22																							+				+			+	+	
ПРН 23																							+								+	
ПРН 24	+																				+											
ПРН 25	+			+			+	+	+	+		+			+		+						+				+					
ПРН 26									+	+		+						+						+						+		
ПРН 27															+																	
ПРН 28																		+						+								

[illegible]